

אור השבת

הדלקת נרות - 19:07

מוצאי שבת - 20:09

* עפ"י זמני ת"א

"והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע"

"אפילו בוי שיש לו זכות אבות, אינה עומדת לו בשעה שיצא מארץ ישראל לחופה לארץ..."
~ תמוז 22 י"א ~

פרשת בהר מתחילה במצוות שמיעה, ומסתיימת בהזכרת מצוות שמירת שבת. ואכן, יש דמיון בין שתי המצוות, ששמירתן גורמת לאדם הפסד ממון ממשי, אולם, בסופו של דבר הפסד זה הינו מדומה! שחרי הקב"ה הבטיח לשומרי שבת ושביעית שפע של ברכה.

לגבי שומרי שביעית נאמר בפרשתנו: "וציוויתי את ברכתי לכם בשנה השישית", ולגבי שמירת השבת אנו מובטחים בברכת ה' מששת ימי בראשית, ככתוב: "ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו".

"גדולה (תמורה) אונאת דברים מאונאת ממון, עשה (מאונאת צדקים) נאמר בו ויראת מאכלקיך, חיה (מאונאת ממון) לא נאמר בו ויראת מאכלקיך
~ ר' יוחנן דער 207 ~

כמו כן למדנו במסכת ביצה: "כל מזונותיו של אדם קצובים לו (נגזרים אדם אמר כס הנה) מראש השנה ועד יום הכיפורים חוץ מהוצאת שבתות וימים טובים, והוצאת בנין לתלמוד תורה, שאם פחת (אם נמצא בהוצאות על צד וימיו תורה) - פחתין לו, ואם חוסיף - מוסיפין לו". ועוד - "אמר להם הקב"ה לישראל: 'בני! לוו עלי וקדשו קדושת חיים (יום תה) והאמינו בי - ואני פורע".

רק מלך מלכי המלכים יכול לומר בביטחון שכזה - "בחנוני נא בזאת! תנסו אותי! תשקיעו ממונכם לכבודה של שבת, תשמרו את השמיעה והרווח שלכם יהיה עצום..."

כמו כן, סיר המונח על הפלאטה או על גז מכוסה, ויש בו תבשיל המבושל כל צרכו, רשאי להוציא חלק מהמאכל, למרות שעל ידי כך הנשאר בסיר יגיע לידי רתיחה.

פינת ההלכה

מתוך החוברת
~ 202 בהלכה 2012 ~

אין בישול אחר בישול

נמשך בלימוד נושא בישול אחר בישול.

וכיוצא בזה, סיר שיש בו תבשיל המבושל כל צרכו, ויש בו הרבה מרק חם בחום שהיד סולת בו, רשאי להזיז בפלאטה למקום חם יותר, כדי שיתאדה המרק ויהיה סמך יותר. וכן אם הוא מונח על הפח שעל הגז, רשאי להזיז למקום שמעל האש, ואין לחוש בזה לאיסור בישול. אולם אם לא היה מבושל כל צרכו, פשוט שאסור להזיז למקום חם יותר.

להגיע למצב רתיחה - אף אם המים לא הורתחו ממש מערב שבת, אלא הגיעו רק לחום שהיד סולדת בו, ומחמת ריבוי השימוש במים במשך השבת, יכולים המים להגיע למצב רתיחה, מותר להמשיך להשתמש במיחם זה בשבת, ואין לחוש בזה לאיסור בישול.

הוספת מים לחמין (טשונט) שלא ישרף - אסור להוסיף אפילו מים חמים מהמיחם לחמין של שבת, אף שהחמין נחרך ומצטמק מאוד, כמו שפסק מרן בשולחן ערוך חו לשונו - 'יש למחות ביד הנוהגים להטמין קודם השבת קומקום של מים חמים, ונותנים אותם לתוך הסיר בשבת כשהתבשיל מצטמק'.

דבר זה מצוי בעיקר כשיום טוב חל ביום שיש, ובכדי שיהיו מים חמים לשבת, מוסיפים מים למיחם לפני השבת, ומן הסתם אינם מגיעים למצב רתיחה קודם השבת, וקיים חשש שבמשך השבת מחמת מיעוט המים, יגיעו המים למצב רתיחה, בכל זאת מותר להשתמש במיחם זה בשבת.

"ה' רועי לא אחסר"

~מדרש' תנ"ך~

"ולא תונו איש את עמיתו, ויראת מאלהיך"

אם היה גר ובא ללמוד תורה, אל יאמר לו: "פה שאכל נבלות וטרפות, שקצים ורמשים, בא ללמוד תורה שנאמרה מפי הגבורה?!".

אם היו חמרים (נהגי חמורים, הקונים תבואה בשוק) מבקשים תבואה ממנו, לא יאמר להם: "לכו אצל פלוני, שהוא מוכר תבואה"- ויודע בו שלא מכר מעולם.

ר' יהודה אומר: אף לא יתלה עיניו על המקח (לא יתן עיניו בחפץ מסוים לעמוד על מחירו), בשעה שאין לו דמים (כסף לקניית החפץ), שהרי הדבר מסור ללב, ונאמר בו: "ויראת מאלוקיך" (מה', היודע מחשבות אדם).

רבי מאיר היה אומר: אל יסרהב (אל יפציד) אדם בחברו לסעוד אצלו, ויודע בו (באורח) שאינו סועד. ולא ירבה לו בתקרובת (מתנות), ויודע בו שאינו מקבל. ולא יפתח לו חביות יין המכורות לחנווני (והאורח סבור שלכבודו פתח חבית יין חדשה), אלא אם כן הודיעו (הודיע לאורח, שחבית היין שפתח נמכרה לחנווני, והלה לא יחזיק לו טובה לחינם על המעשה). ולא יאמר לו: "סוך שמן מפך ריקן (ויודע בו שאינו סך, ונמצא גונב דעתו שלא כדין), ואם בשביל כבודו (אם אין לו כוונת אונאה וגונבת דעת, אלא מחכוון לכבודו בפני אחרים)- מותר.

שנו רבותינו: "ולא תונו איש את עמיתו"- באונאת דברים הכתוב מדבר (בהשמעת דברים מעליבים ומצערים). אתה אומר באונאת דברים: או אינו (אולי אין זה כך), אלא באונאת ממון? כשהוא אומר: "וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך, אל תונו איש את אחיו"- הרי אונאת ממון אמור (כבר נאמר בתורה). הא מה אני מקיים "ולא תונו איש את עמיתו"? באונאת דברים.

הא כיצד?

אם היה בעל תשובה, אל יאמר לו: "זכור מעשיך הראשונים!" (זכור את חטאיך הרבים בעבר).
אם היה בן גרים, אל יאמר לו: "זכור מעשי אבותיך (הנכרים)!".

פינת האמונה

~מדרש' תנ"ך~

חמורו של משיח

נמשיך לברר את התהליכים והמשברים המובילים אותנו אל תכלית חיינו- גאולת ישראל והעולם כולו.

"לפעמים חוסר ודאות גרוע יותר מהמצב הקשה שבו אתה נמצא", המשיך הרב.

"אתה פשוט לא יודע למה לצפות. מה יהיה הדבר הבא. אז מגיע החשש והפחד. הדמיון מתחיל לעבוד שעות נוספות. למשל ביציאת מצרים, פרעה הכביד את העבודה ואמר שבני ישראל גם ילקטו תבן. מצב קשה, אבל עדיין אפשר לשרוד. אולם החשש מהגזרות העתידיות הוביל חלק מעם ישראל להתלונן לפני משה ואהרון שהם גרמו לכך, שנתנו חרב ביד פרעה ועבדיו להרגם.

הידיעה שיש לפני קושי מאפשרת התמודדות נכונה. היא נותנת לי להחזיק את הראש מעל המים ולהמשיך למרות המציאה הקשה.

חז"ל גילו לנו שהולך להיות קשה בימים של עקבתא דמשיחא. קשה עד כדי כך שחלק מהאמוראים הקדושים העדיפו שלא להיות באותה תקופה! לעומתם רב יוסף אומר: 'אזכה ואשב בצל גלליו של חמורו של משיח'.

הולך להיות קצת לא נעים באותה תקופה. עם המשיח מגיע החמור שעליו הוא רוכב, ואותו חמור עושה גללים. הריח והמראה אינם נעימים במיוחד. עף על פי כן אומר רב יוסף שהוא רוצה לשבת בצל גלליו.

נתבונן קצת לעומק. בד בבד עם המשיח והגאולה הרוחנית שתהיה, גם עולם החומר יתוקן. החומר בא לידי ביטוי בחומר. אך יש בעיה קטנה: שנים רבות בגלות לא עסקנו בחומר. לא הייתה לנו מדינה, לא ניהלנו צבא, לא פיתחנו חקלאות. פתאום לאחר אלפיים שנה של לימוד תורה וחיים של רוח- הקמנו מדינה. יש לכך תופעות לוואי לא כל כך נעימות, זה לעיתים מדיף ריח לא נעים. רואים זאת, לצערנו, בכותרות העיתונים. נחשפים לפרשנות שחיתות, חוסר מוסריות, רדיפה אחר כבוד, ולזול בנושאי התורה ועוד.

רב יוסף יודע זאת. אף על פי כן הוא אומר: 'אני מוכן להיות באותה תקופה, תחת אותם המצבים הלא נעימים. הפסולת שיוצאת והריח הלא נעים מעידים על כך שיש חמור שמתקדם והולך, ועליו יש משיח!'. "

"איזה מבט מרומם על המתרחש!" לא עצר ניסן את התפעלותו.

"אגב, רב יוסף היה עיוור" הוסיף הרב נקודה מעניינת. "אולי זה מה שאפשר לו לצאת מהמבט החיצוני על המאורעות ולהביט פנימה. אם נדע שכל מה שמתרחש הוא חלק הכרחי מתהליך הגאולה- נדע להתמודד אחרת. אין לנו בחירה באיזה דור להיוולד. זכינו ונולדנו בדור הזה. צריך רק לכוון את המבט לעומק, לראות שאנו בתהליך של גאולה, לנשום עמוק, ולדעת שיש גם תופעות לא כל כך נעימות, אבל גם הן מגלות שהמשיח מתקרב".

2020 שנות הבאים יבאם 21 ע' 22'תו ע' הרב יצ'יה המפגש האחרון והמסכם, ונמשיך לעסוק בזיכור הקשיים המופיעים בתהליך גאולתנו, ונאמז כיצד מתמודדים עם קשיים גדולים אלו?

זכות הלימוד בעלון לעילוי נשמת שלומית שפרה בת טובה גיטל, יוכבד בת סעדיה, אמיתי אלימלך בן ליאת. לרפואת הרב דוד בן סעדיה, אייל בן ורדה, יצחק בן מרים, שולמית בת חממה יונה.

"וקדשתם את שנת החמשים שנה, וקראתם דרוזר בארץ לכל ישיביה; יובל הוא תהיה לכם ושבבתם איש אל אחזתו ואיש אל משפחתו תשבנו. יובל הוא שנת החמשים שנה תהיה לכם; לא תזרעו ולא תקצרו את ספיחיה ולא תבצרו את גזריה".

בפרשה שלנו נזכרות שתי שנים מיוחדות: **שנת השמיטה** ו**שנת היובל**. שנת היובל היא השנה החמישים שלאחר שבעה מחזורים של שמיטה. בשנת היובל אסור לזרוע ולקצור כמו בשנת שמיטה.

רשב"ם: ושבבתם איש אל אחזתו- לירשתו, כמו שפירש לפנינו, שחמוצר שדחו חוזר לו בחנם ביובל ואיש אל משפחתו תשבנו- עבד עברי חוזר חפשי ביובל. בשנת היובל כל הרכוש חוזר לבעליו הראשונים. הכול חוזר בעצם לנקודת ההתחלה, ויש הזדמנות חדשה לנסות הכול שוב- אולי בצורה אחרת!

הקב"ה מצווה את בני ישראל על מצוות השמיטה. אחת לשבע שנים, היה עליהם להניח לאדמותיהם- לא לעבדן ולא לשתול בהן דבר. וכל זאת, למשך שנה אחת. הקב"ה הבטיח, שאם יקיימו את המצווה בצורה מלאה, לא יחושו בהפסד הצפוי- משום שיתחולל גם גדול, שיגרום לאדמה להניב כמות משולשת של יובל בשנה השישית!

היה זה מבחן עצום למידת האמונה של העם בקב"ה, משום שבאותם הימים- אם לא היה צומח יובל מן האדמה, פשוט לא היה מה לאכול! כל אחד מן האנשים נאלץ לעמוד מול המבחן הזה והחלטה של כל אחד הראתה, האם ועד כמה, הוא מוכן לבטוח באופן שלם בקב"ה.

אנו יכולים ליישם את הרעיון הזה גם בחיינו המודרניים. בכל פעם שאנו ניצבים בפני דילמה ונדמה לנו, שאם ננהג בצורה המוסרית והצודקת יותר- נפסיד, נוכל תמיד לבחור להישען על הקב"ה ולבטוח בו, שבזכות בחירתנו בדבר הנכון, לעולם לא נצא מופסדים מכך בסופו של דבר.

שׁו"ת מהפרשה ר' עזרא מלום

- ש:** פרשת בהר מתחילה במצוות שמיטה ומסתיימת בשמירת שבת. מה משותף לשתי המצוות הני"ל?
- ת:** שתי המצוות נתברכו. בשמיטה: "וציוותי את ברכתי בשנה השישית". בשבת: "ויברך אלוקים את יום השביעי".
- ש:** " וידבר ה' אל משה בהר סיני". מה עניין שמיטה אצל הר- סיני? (רש"י)
- ת:** מה שמיטה נאמרו כללותיה ופרטיה ודקדוקיה בהר סיני, כך כל המצוות.
- ש:** איזו הלכה נלמדת מהפסוק: "והיתה שבת הארץ לאכלה"
- ת:** פירות שביעת נועדו לאכילת האדם ולכן אסור לסחור בהם ואסור גם להפסיד אותם באופן שלא יהיו ראויים למאכל.
- ש:** מדוע דיני שמיטה נאמרו בלשון יחיד ואילו דיני היובל בלשון רבים?
- ת:** במצוות שמיטה חייב כל יחיד היושב בארץ, ואילו מצוות יובל נוהגת רק בזמן שכל שבטי ישראל נמצאים בארץ (גמרא ערכין ל"ב).

"זהו עיניך רואות את מורדך"

ר' שמואל בר יוחאי ז"ל

שליחות היונה

באותם שנים בהם הסתתרו רשב"י ואלעזר בנו, הורגש חסרונם בבית המדרש. ראה פעם רבי יוסי בן רבי יהודה עופות פורחים, ויונה אחת עפה אחריהם. קם רבי יוסי על רגליו, ואמר: "יונה יונה הנאמנת בשליחות בימי המבול, נמשלת לעם הקדוש – (כנסת ישראל נמשלה ליונה), לכי ועשי שליחות אחת, לבן יוחאי". ירדה היונה עמדה לפניו, ובפיה לקחה פתקה שכתב רבי יוסי. עפה היונה אל המערה בה הסתתרו רשב"י ובנו, וכשכשה לו בכנפיה. הבחין רבי שמעון בר יוחאי בפתקה – ובכה, הוא ורבי אלעזר בנו, ואמר: "בוכה אני על שפרשתי מהחברים, בוכה אני על דברים אלו שלא נתגלו להם. מה יעשו דורות אחרונים אם ישגו בזה?" לעת ערב כתב רבי שמעון את תשובתו על פתק, ושם אותו בפי היונה. עפה היונה אל רבי יוסי, שעדיין עומד היה במקומו וממתין לתשובתה. כשראה את היונה אמר: "יונה יונה, כמה נאמנת את, יותר מכל עופות השמים". קרא עליו את הפסוק "ותביא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית בפיה" (בראשית). לקח רבי יוסי את הפתק, והראה אותו לחברים בבית המדרש. בכה רבי יהודה ואמר: "וי, אל אל פי שאין אנו יודעים היכן הוא נמצא, 'מקום שיפול העץ שם יהוא' (קהלת) – המקום שבן יוחאי שם, החברים עמו ומתעוררים על ידו ולומדים הימנו. אשרי נפשו של בן יוחאי שהקדוש ברוך הוא עושה עמו ניסים, הוא גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים. עתיד הוא להיות ראש לצדיקים היושבים בגן עדן, ויקבל פני השכינה, ויראה את הקדוש ברוך הוא, וישתעשע עם הצדיקים ויאמר להם: 'בואו נשתחוה ונכרעה, לפני ה' עושנו' (תהילים)".

תקופת חייו של רבי שמעון בר יוחאי, הינה התקופה המאופיינת במרד היהודי ברומאים. בתחילה לא השתתף רבי שמעון בר יוחאי במרד, אולם הריגתו של רבי עקיבא ורדיפת היהודים שגברה מעת לעת הביאוהו להתנגד להם.

זמן מה לאחר שהרומאים הרגו את רבי עקיבא, ישבו רבי יהודה בר אילעי ורבי יוסי ורבי שמעון בר יוחאי יחדיו.

וכך מסופר במקורות על אותו מפגש: פתח ר' יהודה ב"ר אלעאי בשבת הרומיים ואמר: "כמה נאים מעשיהן של אומה זו, תקנו שווקים תקנו גשרים תקנו מרחצאות". ר' יוסי שתק. נענה רשב"י ואמר: "כל מה שתקנו לא תקנו, אלא לצורך עצמן תקנו. שווקין להושיב בהן זונות, מרחצאות לעדן בהן עצמן, גשרים ליטול מהן מכס...".

מה צרה בעקבות אותו מפגש לו נכתב גם 'הוצה בן גרים'?

מספרת הגמרא: "הלך יהודה בן גרים וסיפר דבריהם ונשמעו למלכות. אמרו: יהודה שעילה- יתעלה, יוסי ששתק- יגלה לציפורי, שמעון שגינה- ייהרג".

אזל הוא ובריה טשו בי מדרשא (הלך רשב"י ואלעזר בנו לבית המדרש) וכאשר גברה הגזירה החביאו את עצמם במערה, ונעשה להם נס ומצאו חרוב ומעין מים והתפרנסו בדרך הזה, ולמדו שם ביחד כל היום במשך 13 שנים.

כאמור מעלה, בתחילה הסתתרו רשב"י ובנו אלעזר בבית המדרש, באותה עת הייתה אשתו מספקת להם לחם ומים לסעוד את לבם. אולם לאחר שהחיפושים אחריהם גברו, אמר רבי שמעון בר יוחאי לבנו: נשים דעתן קלה, וחשש שמא יצערו אותה המחפשים, ותגלה להם מקום מחבואם. יצאו רשב"י ובנו מבית המדרש, והלכו להסתתר במערה אשר בכפר פקיעין הנמצא בגליל העליון. שם התרחש להם הנס הידוע של מעיין המים ועץ החרובים, ונס נוסף התרחש בכל ערב שבת כאשר אילן החרובים היה מוציא להם תמרים לכבודה של שבת. שתיים עשרה שנים רצופות ישבו האב רשב"י ובנו אלעזר במערה, בהם עסקו בתורה סודותיה ורזיה. באותה עת עליהם לשמור את בגדיהם שלא יתבלו, היו יושבים כשהם מכוסים בחול עד צווארם, ורק בעת התפילה היו לובשים את הבגדים. באותם שתיים עשרה שנים בהם הסתתרו במערה, לא נודע מחבואם לילוד אנוש. בכל יום ויום היה אליהו הנביא נגלה אליהם, ועוסק עמם בסודות ורזי התורה.

לוי"ז שיעורים בכפר ביל"ו ב':

- יום ב': שיעור בושניות- לימוד סדר מועד, שעה: 20:30. השיעור מתקיים בבית משפחת טאייב.
- יום ג': שיעור בספר התנ"א- מפי הרב מאיר הכהן, שעה: 21:00, השיעור מתקיים בבית הכנסת בכפר ביל"ו ב'.
- יום ה': שיעור פרשת ע"בוע- שניים מקרא ואחד תרגום, שעה: 20:15, השיעור מתקיים בבית הכנסת בכפר ביל"ו ב'.
- שבת קודש: שיעור רש"י כ-20 דקות לפני תפילת מנחה.

לוי"ז תפילות בשבת:

- מנחה ערב שבת: 19:05
- שחרית: 9:00
- מנחה: 18:40
- סעודה שלישית: 19:00
- ערבית מוצ"ש: 20:00

לפרטים על זמני שיעורים ותפילות:
בטל: 050-3503025

"עין זויים היא למוזיקים בל- ותומכיה מאושר"

ואלה יעמדו על הברכה: גל בן דינה טאייב, מוריה בת בת-שבע צבי, גל בן ציון כתבי, רון בן יגאל צבי, יגאל בן סעדיה צבי, בת שבע בת סעדיה שרעבי.